

A preliminary report on the plants collected by F. W. Schmidt

Předběžná zpráva o herbáři F. W. Schmidta

Jan Kirschner

KIRSCHNER J. (1988): A preliminary report on the plants collected by F. W. Schmidt.
— *Preslia, Praha, 60 : 85–88.*

Keywords: History of botany, Bohemia, F. W. Schmidt, types

The author searched for the plants collected by F. W. Schmidt (1764–1796). The major part of the collection was found to be deposited in PRC, the collection of grasses in PR. A few specimens are found in BP (herb. Kitaibel) and MW (herb. Hoffmann). The first preliminary results of the search are given in this paper. The search proceeds in both PRC and other herbaria.

*Department of Biosystematics, Botanical Institute, Czechoslovak Academy of Sciences,
252 43 Průhonice 1, Czechoslovakia*

The life-work of an early Czech botanist, F. W. Schmidt (1764–1796), has been neglected or underestimated in Bohemia. That is why his herbarium, although originally voluminous, also fell into oblivion, and dissolved in some larger collections. Within the framework of associate projects of the New Flora of the ČSR (HEJNÝ, SLAVÍK et al., in prep.), I have searched for the plants collected by F. W. Schmidt. The first results of this search, still incomplete and not fully evaluated, are presented in the following account.

An analysis of the facts leading to the identification of F. W. Schmidt's handwriting will be given elsewhere. A manuscript of the "Abbildungen..." (SCHMIDT 1786, vide etiam SKALICKÝ 1982) and later also the Introduction to the Schmidt grass collection, "Agrostographia bohémica", were decisive in this respect. Further sources providing information on the arrangement and on other features of the herbarium sheets by Schmidt, and particularly on the place where the specimens were deposited, can be found in TAUSCH (1828), HOFFMANN (1825), WETTSTEIN (1899 a, b), HEUFLER (1851) and MAIWALD (1904).

Similarly, the herbaria, where the Schmidt plants were (or might be) found, will not be discussed in detail. The major part of the Schmidt collection is deposited in the Herbarium of the Department of Botany, Charles University, Prague (PRC). (The herbarium of the former Prague German University is a part of PRC now.) In the original collection, the plants usually are stuck on with a red sealing wax. The Schmidt collection of grasses and similar plants (originally deposited at the Osek Monastery) is preserved in the archives of the Botanical Section of the National Museum at Průhonice (PR, discovered by J. Štěpánek). A few specimens are found in the Budapest Museum (BP, herb. Kitaibel) and at the Moscow University (MW, herb. Hoffmann). Vienna (W) and Berlin (B, herb. Willdenow) are among the more important places where the Schmidt plants also should be searched for.

The main results are briefly summarized in the following list. A special attention is paid to the plants that may become connected nomenclaturally with the taxa described by F. W. Schmidt. A search for the Schmidt plants proceeds in the herbarium of PRC and in other places mentioned above to reach a reasonable completeness. Any information towards this goal will be greatly appreciated by the author.

A. Authentic specimens connected with the names of taxa described by F. W. Schmidt

1. The names in current use

<i>Epilobium nutans</i>	PRC, BP	Plants in PRC were studied by TAUSCH (1828), and fully correspond to the protologue.
<i>Jirasekia alpina</i>	PRC	The nomenclatural type of <i>Anagallis</i> subg. <i>Jirasekia</i> (F.W.S.) TAYLOR
<i>Phyteuma nigrum</i>	PRC	A plant corresponding to the protologue.
<i>Plantago uliginosa</i>	PRC	Plants from the type locality, sparsely pubescent, otherwise fully corresponding to the protologue. For a detailed discussion see PĚNKOVÁ 1986: 119–120.
<i>Symphytum bohemicum</i>	PRC	A plant corresponding to the protologue.
<i>Veronica dentata</i>	BP	In the Herbarium Kitaibelianum, without the original label. A plant corresponding to the protologue.
<i>Viola rupestris</i>	BP	In the Herbarium Kitaibelianum, without the original label. The plant is pubescent. A note on the label shows that the specimen was acquired through Waldstein. For details see KIRSCHNER et SKALICKÝ, in press.
<i>Zaluzianskia villosa</i>	PRC	The nomenclatural type of the genus <i>Zaluzianskia</i> .

2. Other important names

<i>Aira arenaria</i>	PR	
<i>Alchemilla</i> sp. div.	PRC	A number of plants that require further study before connecting them with the Schmidt names.
<i>A. pratensis</i> (F.W.S.) Op z	PRC	Selected and designated by BUSER.
<i>Bromus bohemicus</i>	PR	
<i>Campanula pubescens</i>	MW	
(<i>Chironia</i>) <i>gerardi</i>	MW	
<i>Chironia vaillantii</i>	MW	
<i>Erica campanulata</i>	PRC	
<i>E. scabra</i>	PRC	
<i>Hippion</i> sp. div.	PRC	Several herbarium sheets of <i>Gentianella</i> usually without names (removed in 19th century). It is necessary to compare the plants

with pictures and protologues (cf. SKALICKÝ 1982).

H. aestivum MW

Poa prolifera PR

Rivina viridis

The plant was found by J. Štěpánek in the herbarium of the State Institute for Drug Control (SÚKL). Originally at PRC.

Scorzonera bohémica PRC

Valeriana sylvatica PRC

Veronica sp. div. PRC

Viola sp. div. PRC

The plants must be compared with the protologues.

B. A search for the authentic plants was unsuccessful in the cases listed below (for some technical reasons, the specimens are still likely to be found in PRC):

Myosotis alpestris

Ornithogalum pusillum

Viola saxatilis

Orchidaceae sp. div.

(from the Alps in the vicinity of Salzburg) (Prague environs) W?

(northern Prague environs)

(surprisingly, no orchids were found among the Schmidt plants as yet)

Iris bohémica

(southern Prague environs)

C. *Orchis aphylla* F. W. SCHMIDT, an illegitimate name

The original plant has not been found up to now. Some notes by TAUSCH (1828) indicate that Schmidt did not collect this species, and only published a new name for *Satyrium epipogium* L. However, the name *Orchis aphylla* F. W. SCHMIDT 1791 should be considered as illegitimate (superfluous), under Art. 63 of the Code (*Satyrium epipogium* L. is quoted among synonyms). A widespread and well established name, *Epipogium aphyllum* (F. W. SCHMIDT) SWARTZ, should be therefore re-examined and possibly replaced by some later name. *Epipogium gmelini* A. RICH. seems to be the best candidate for this role.

SOUHRN

Autor předkládá předběžné výsledky pátrání po herbáři F. W. Schmidta (1764—1796). Hlavní část sbírky je uložena v herbáři Katedry botaniky Př F UK v Praze (PRC), sbírka trav a podobných rostlin je uložena v archivu Botanického oddělení NM v Průhonících (PR). Jednotlivé rostliny se nacházejí v herbáři P. Kitaibela v Budapešti a G. F. Hoffmanna v Moskvě. V krátkém přehledu jsou uvedeny zejména sběry, které souvisejí s taxony popsanými F. W. Schmidtem. Je zmíněn i fakt, že jméno *Orchis aphylla* F. W. SCHMIDT je neoprávněné ve smyslu Kódu, což silně ohrožuje i zavedené jméno *Epipogium aphyllum*.

REFERENCES

- HEJNÝ S., SLAVÍK B. et al. [rod.] (1988—): Květena České socialistické republiky. Vol. 1 — . — Praha.
- HEUFLEER L. (1851): Trattinick's Briefwechsel. — Oesterr. Bot. Wochenbl., Wien, 1 : 158—160, 198—167 et 182.

- HOFFMANN G. F. (1825): *Herbarium vivum...*, Pars secunda, continens plantarum copiam... a G. Fr. Hoffmann. — Mosquae.
- KIRSCHNER J. et SKALICKÝ V. (1988): Notes on *Viola* in the new Flora of the ČSR. — *Preslia*, Praha, 60 [sub prelo].
- MAIWALD V. (1904): *Geschichte der Botanik in Böhmen*. — Wien et Leipzig.
- PĚNKOVÁ I. (1986): Příspěvek k taxonomii *Plantago major* s. I. — *Preslia*, Praha, 58 : 117—139.
- SCHMIDT F. J. [= F. W.] (1786): *Abbildungen der Pflanzen nach der Natur gezeichnet*. Vol. I—2. — Ms.
- SKALICKÝ V. (1982): Index iconum plantarum vascularium initio botanicae bohemicae I. — *Folia Geobot. Phytotax.*, Praha, 17 : 393—420.
- TAUSCH [L. F.] (1828): Ueber die zweifelhafte Pflanzen der Flora Bohemica Schmidt's. — *Flora*, Regensburg, 11 : 417—431 et 460—464.
- WETTSTEIN R. (1899a): *Die Lehrkanzel für systematische Botanik...* — Prag. [separ.]
- WETTSTEIN R. (1899b): *Der botanische Garten und das botanische Institut der K. K. deutschen Universität in Prag*. — *Oesterr. Bot. Zeitschr.*, Wien, 49 : 41—51 et 92—98.

Received 20 February 1987

R. M. Harley, N. A. Simmons et al.:

Florula of Mucugê

Chapada Diamantina, Bahia, Brazil

A descriptive check-list of a campo rupestre area

Royal Botanical Gardens, Kew 1986, 12 + 228 str., 2 obr., cena neuvedena. (Kniha je v knihovně ČSBS.)

Recenzovaná kniha představuje soupis druhů menší části nedávno vzniklého národního parku „Chapada Diamantina“ v severovýchodní Brazílii. Plocha Národního parku zaujímá 152 000 ha. Asi polovinu této plochy pokrývá Florula, předběžný, i když pečlivě a dlouhodobě zpracovávaný soupis. Z úvodních kapitol je zjevné, že území není prozkoumáno příliš detailně a (nehledě na rozsáhlou spolupráci botaniků z Kew s brazilskými partnery) uspokojivě nebude známo ještě dlouho.

Menší část území je pokryta lesními porosty, druhově bohatými, avšak (vzhledem k malému podílu kvetoucích či plodných stromů během roku) asi nejméně prozkoumanými. Většinu území pokrývá křovinaté „campo rupestre“, vyvinuté ve středních nadmořských výškách mezi 600 až 800 m (vyšší polohy, do 1600 m, nebyly botanicky zkoumány), na mělkých oligotrofních půdách, s vegetací ze vzdýzelených tvrdolistých dřevin a řady geofytů. Flóra této formace je velmi bohatá a obsahuje i řadu druhů s velmi malými areály. Důvody, proč tento typ vegetace přilákal pozornost botaniků a ekologů, můžeme hledat mj. ve výskytu značného počtu dekorativních druhů z čeledí *Felloziaceae* (9 druhů), ale i *Bromeliaceae* či (zemních) *Orchidaceae* (26 druhů).

Kromě hodnoty ochranné lze vyzvednout několik faktů pozoruhodných z botanického hlediska: Předběžný soupis zahrnuje asi 700 druhů, všechny jsou uvedeny s popisy (či diagnózami) zaznamenávanými již v terénu. Avšak 60 druhů z tohoto soupisu nenesou ani přibližné druhové označení, a to přesto (nebo možná, že právě proto?), že se zpracování materiálu zúčastnilo několik desítek specialistů téměř z celého světa. Další tučty taxonů jsou určeny jen přibližně. Můžeme tedy předpokládat, že více než desetina květeny poměrně malého a nepříliš obtížně dosažitelného území v Brazílii není dosud vědě známa. Z toho lze snadno pochopit, proč se botanici z botanicky rozvinutých zemí vydávají za floristicko-taxonomickou práci do tropů a doma spíše nahlížejí pod poklici nádoby s evolučními ději — věnují se biosystematice.

J. Kirschner